

ตาขี้เกียจ

รศ.นพ.พิทยา ภูมรเวชวรรณ

ภาควิชาจักษุวิทยา

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

ตาขี้เกียจ amblyopia หมายถึง ความสามารถในการมองเห็นลดลงข้างใดข้างหนึ่ง หรือทั้งสองข้าง ซึ่งแก้ไขแล้วไม่ดีขึ้นโดยไม่มีสาเหตุทางกายภาพ หรือตรวจตาแล้วปกติ ภาษาอังกฤษ เรียก “Lazy eye” ภาษาไทย เรียกว่า “ตาขี้เกียจ” ตาขี้เกียจนี้เกิดขึ้นได้ในเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 6-7 ปี ซึ่งหากไม่ได้รับการรักษาอย่างถูกต้องและทันเวลา อาจจะทำให้มีอาการตามัวอย่างถาวร และไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยการใช้แว่นตา ทานยา หยอดตา การผ่าตัด หรือการทำเลสิก (เพื่อรักษาปัญหาทางสายตา)

สาเหตุของตาขี้เกียจ

โรคตาเหล่ เป็นชนิดที่พบบ่อยมักเป็นตาข้างเดียว พบได้ในเด็กที่มีภาวะตาเหล่เข้าแล้วเหล่ออก เมื่อเด็กตาเหล่มีการใช้ตามองภาพ จะสามารถใช้ตาข้างที่ตรงมองภาพได้ชัด ส่วนตาข้างที่เหล่จะไม่สามารถรับภาพและส่งไปแปลผลที่สมองได้ จึงทำให้ตาข้างที่เหล่ไม่ได้รับการพัฒนาทางการมองเห็นเหมือนกับดวงตาอีกข้าง

สายตาสองข้างไม่เท่ากัน เป็นได้ทั้งสายตาสั้น สายตายาว หรือสายตาเอียงไม่เท่ากัน เช่น สายตาข้างหนึ่งสั้นกว่าอีกข้างหนึ่งภาวะเช่นนี้ได้ถูกมักใช้ตาข้างที่มองเห็นได้ชัดกว่า ส่วนอีกข้างจะถูกใช้งานน้อยหรือไม่ได้ใช้งานเลยทำให้ตาข้างนั้นไม่ได้รับการกระตุ้นส่งผลให้ผลการมองเห็นแย่ง

สายตาคิดปิดมากทั้งสองข้าง จากสายตาสั้น สายตายาว หรือสายตาเอียงมากทั้งสองข้างภาวะนี้ทำให้เกิดตาขี้เกียจได้ในตาทั้งสองข้างเนื่องจากจะมองเห็นภาพไม่ชัดทั้งสองข้างพอ ๆ กัน

โรคทางตาอื่น ๆ เช่น ต้อกระจกแต่กำเนิด โรคกระจกตาดำขุ่นมัว ผนังตาตมมากจนปิด รูม่านตา หรือต้อเนื้อคอกในน้ำวุ้นลูกตา เป็นต้น โรคต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้แสงเดินทางผ่านเข้าไปในดวงตาไม่ดี จึงมองเห็นภาพไม่ชัด

อาการของตาขี้เกียจ

- มองภาพไม่ชัดโดยเฉพาะภาพที่มีความละเอียดสูง
- ตาสองข้างทำงานไม่ประสานกัน

การรักษา

การใช้แว่นสายตา : ในกรณีตาขี้เกียจ เกิดจากปัญหาความผิดปกติทางสายตาจะเริ่มการรักษาโดยการใส่แว่นสายตาก่อน ซึ่งหากเด็กเริ่มมองเห็นชัดจากการใส่แว่น ก็ถือเป็นการกระตุ้นพัฒนาการในการมองเห็นได้

การปิดตาข้างที่ดี : เป็นการกระตุ้นให้ตาข้างที่เป็นตาขี้เกียจได้ใช้งาน และส่งผลให้การมองเห็นดีขึ้น

การหยอดตา : โดยหยอดตาเฉพาะข้างที่ดี เพื่อให้ตาข้างที่ดีมีพลัง เป็นการกระตุ้นตาข้างที่ขี้เกียจให้กลับมาทำงานให้ดีขึ้น

การผ่าตัด : กรณีที่สามารถทำการผ่าตัดเพื่อรักษาได้ เช่น การผ่าตัดต่อกระจก เลือดออกในน้ำวุ้นลูกตา หนังตาตก เพื่อให้ตาข้างนั้นมองชัดขึ้น จากนั้นจึงค่อยทำการปิดตาข้างที่ดีกว่าเพื่อกระตุ้นให้ตาข้างที่ด้อยกว่าได้ใช้งานมากขึ้น